



Norges vassdrags- og energidirektorat
PB 5091 Majorstua
0301 Oslo
nve@nve.no

Bergen 23.11.2012

Høringsuttalelse om Breim kraftverk alternativ C.

Norges miljøvernforbund gjentar at det eneste akseptable utbygging av vassdraget er å gjenopprette småkraftverket ved Flølo. Å ta 84 % av vannet i elven er uforsvarlig.

Søknaden hadde og har fremdeles totalt uforsvarlige miljøinngrep. Det er ikke foretatt gode nok undersøkelser av vannlevende insekter og bunndyr i vassdraget. Ved en minstevannsføring slik som foreslått kommer all fisk til å dø ut som følge av at slammet/leiren i elven ikke blir tilstrekkelig tynnet ut.

At vannet i alternativ C vil renne ut i nedre del av elven begrenser riktignok miljøskadene noe. **NMF vil også mot dette alternativet innvende at søker Breim Kraftverk AS har kommet med et nytt uforsvarlig forslag, istedenfor å foreslå det eneste akseptable som ville være å gjenopprette kraftverket ved Flølo. Da det allerede ganske nylig har kommet et småkraftverk i vassdraget (Teitafossen kraft) er tålegrensen nådd for hva som kan aksepteres.**

Norges Miljøvernforbund krever at våre gjennværende områder av uberørt natur vernes mot utbygging. Å bygge kraftverk i Breim vil være nok et unødvendig overgrep mot vår forpliktelse til å ivareta det lille vi har igjen i uberørt natur. Følgelig krever vi avslag på søknaden om å bygge kraftverk.

Det er ikke noe lokalt behov for mer elektrisk kraft i regionen. Sogn og Fjordane er blant landets største eksportfylker av elektrisk energi og det er følgelig ufornuftig å bygge ut mer. Det er med mat som med energi, kortreist er det mest miljøvennlige. Inngrepene kan derfor ikke forsvares ut i fra behov for energi.

Elvedeltaer er også en rødlistet naturtype i Norge, det gjelder også deltaer ved ferskvann. (Norsk rødliste for naturtyper / elvedeltadatabasen.no)

Norges Miljøvernforbund

Hovedkontor:

Postboks 593
5806 BERGEN
Skuteviksboder 24
Bank: 9521.05.71982
Internett: www.nmf.no

Tlf: 55 30 67 00
Faks: 55 30 67 01

Org.nr. 871 351 082 MVA
Epost: nmf@nmf.no

Region Sør / Øst

Postboks 9261
Grønland
0134 OSLO
Tlf: 55 30 67 00
Epost: oslo@nmf.no

Region Nord-Norge

Postboks 446
9255 TROMSØ
Tlf: 913 57 125
Epost: nord@nmf.no



Alternativ C er riktignok litt mindre ille enn tidligere foreslåtte alternativer. Men fremdeles uakseptabelt. Hele 84 % av vannet vil tas over det aller meste av elveløpet. **Et elveløp som har et stort potensial for tilrettelegging for fisk.** Dette potensialet vil ikke kunne realiseres ved utbygging. Med så lav vannføring vil slammet sørge for å sedimentere bunnen på kort tid. Med den følge at arter som er føde for fisken vil miste livsgrunnlaget på denne strekningen.

Også utbygging av alternativ C vil ha flere svært store miljøskader. En slik utbygging vil for framtiden utrydde muligheten for fiske i elven ovenfor utløpet av røret fordi leiren/slammet ikke vil bli tilstrekkelig tynnet ut ved en så lav minste vannsføring på 6,0 m³/s i sommerhalvåret og 1,0 m³/s i vinterhalvåret som er foreslått i søknaden. (Viser til vedlegg 1_Breimsvassdraget som trolig viser vannføring omtrent 10 ganger høyere enn foreslått minste føring). **Det må også legges vekt på at regler om minste vannsføring brytes jevnlig, som både kan inntreffe pga kommersielle ønsker og uhell. Nettopp risikoen for slike hendelser gjør at man bør unngå hele inngrepet.** Mesteparten av den aktuelle elvestrekningen renner gjennom et jordbruksområde. Gloppen er kjent som Sogn og Fjordanes største landbrukskommune, og står for 10 % av fylkets melkeproduksjon. Visse uhell må kunne påregnes ved slik storskala dyrehold og gjødning, med påfølgende avrenning til vannførende jordsjikt og elveløp. En utbygging, og påfølgende reduksjon av vannstanden, vil føre til redusert fortynning av utslipp langs den berørte elvestrekningen. Vi kan se at utbyggerne kommer med forslag for å begrense avrenningen, men igjen stiller vi oss tvilende til at dette både vil fungere og at uhell ikke forekommer. Lokalt kan dette resultere i opphopninger av avfall og kjemikalier. **Konsesjonssøknaden og konsekvensutredningene er og har vært misvisende og mangelfulle. Multiconsult sin dokumentasjon bærer preg av å være et bestillingsverk. Den dag i dag fiskes det ørret fra 2 til 5 kg i elven. Elven har også et større potensial enn dagens fiske, da det ble tatt ørret på over 10 kg med klepping på 1940 og 1950 tallet (Anton Bøe). Fra gammelt av har hele den nedre delen av Breimselven mellom Lunde og til elveosen og Seimlandet alltid hatt bra ørretfiske. Ola Bøe som nå er bosatt på Stord har uttalt at det ble tatt storørreter på både vest og østsiden av fisketrappen ved Flølofossen. Farfaren hans Olai Bøe (se vedlegg 1) tok storørreter så langt øst som ved Lunde, nær inntaket som nå er planlagt. De største tok han øst for fisketrappen motstrøms. Dette er i tilløpsenden til det nå nedlagte kraftverket ved Flølofossen. Ola Bøes far tok ved en anledning en ørret på 11 kg like vest for Flølofossen. Ola Bøe selv tok opp til 30 ørreter på en ettermiddag med makk som agn ved en anledning. Det er åpenbart et stort potensial for bedre fiske i elven som utbygging av Breim kraftverk vil eliminere. Med mindre tilsig fra f.eks landbruket og tiltak i elven vil elven på ny kunne bli en storslagen elv for fiske.**

Vi vil igjen vise til vedlegg 1 som viser ørret fra Storelva tatt av Olai Bøe. Muligheten for å få slike fangster tilbake vil forsvinne for godt ved en utbygging. 2 gytefisktelinger er et altfor spinkelt grunnlag til å kunne befeste gytelokaliteter. I forbindelse med konsesjonssøknaden er det kun intervjuet fiskere som er grunneiere og ønsker utbygging. Det er heller ikke foretatt gode nok undersøkelser av vannlevende insekter og bunndyr i vassdraget.

Breimsvatnet har som ett av få vann i Sogn og Fjordane en dokumentert bestand av storørret. Direktoratet for naturforvaltnings utredning nr.1997-2, Forslag til forvaltningsplan for storørret, sier følgende: **"av dagens 165 registrerte storørrestammer kan 95 regnes som sårbare, og 28 er kraftig redusert og direkte truet. I tillegg er omlag 10 stammer gått tapt.** Felles for de fleste storørrestammene er at gyteplasser og oppvekstområder for ungene i elevene er redusert eller ødelagt ved inngrep som kraftreguleringer, forbygninger, kanaliseringer, forurensning, jordvanning m.m." For lav vannføring i elva vil gjøre at ørreten ikke vandrer opp for å gyte.

Lov om laksefisk og innlandsfisk mv. av 15. mai 1992, §1: "Lovens formål er å sikre at naturlige bestander av anadrome laksefisk, innlandsfisk og deres leveområder samt andre ferskvannsorganismer forvaltes i samsvar med naturmangfoldloven og **slik at naturens mangfold og produktivitet bevares.** Innenfor disse rammer skal loven gi grunnlag for utvikling av bestandene med sikte på økt avkastning, til beste for rettighetshavere og fritidsfiskere." I mai 2008 kom Breimsvatnet med som en av fire piloter i Landbruks- og Matdepartementets 5-årige satsning på innenlands turistfiske. Målet med programmet er å utvikle 25 lønnsomme turistfiskeprodukter i løpet av prosjektperioden, med en årlig omsetning på 3 millioner kroner ved prosjektslutt. En forpliktende samarbeidsavtale med grunneier-/elveeierlagene er blitt inngått, og prosjektet er allerede kommet godt i gang.

Foreslått utbygging vil ødelegge muligheten for rafting og padling i elva Foruten å være viktig for ørretfiske, er Breimsvatnet viktig for rafting og padling. Med redusert vannstand vil alle disse kildene til fritidssysler bli borte. Minstevannsføringen vil være for lav til å kunne benytte elven til padling etter utbygging. Antallet nordmenn som padler er sterkt økende og dermed vil det at muligheten for elvepadling forsvinner ved utbygging være et stort tap av naturverdier. **Dette vil også ramme mulighetene for lokal verdiskaping og sysselsetting i form av camping, turisme m.m. Undersøkelser har ellers vist at det klassiske friluftslivet er til veldig sensitivt for tekniske inngrep som endrer inntrykket av rimelig uberørthet (Teigland 1994).** Den lokale sysselsettingseffekt som forslagstiller mener vil medfølge av oppføringen av et nytt vannkraftverk vil til sammenligning være marginal. En utbygging vil også redusere den visuelle verdien kraftig da elver og fosser er på sitt fineste når vannføringen er stor. Elvas naturverdi vil dermed devalueres.

Konklusjon

Det er forståelig at private grunneiere ønsker å få betalt for ressurser de har på sin private eiendom. Når dette kommer i konflikt med å bevare våre små gjenværende områder av uberørt natur er det imidlertid det offentliges ansvar å kompensere disse innenfor rimelighetens grenser. **Forslaget er imidlertid for dårlig utredet med hensyn på miljøkonsekvenser, samt at konsekvensene underdrives. Som beskrevet vil også dette foreslåtte utbyggingsalternativet få atskillig større konsekvenser biologisk og visuelt enn det som konsesjonssøker hevder.** Selskapet vil for fremtidige oppdrag være tjent med om en størst mulig andel av utredningene de har gjennomført har medført konsesjon. **Multiconsult sin dokumentasjon i denne saken bør fremdeles behandles som et bestillingsverk.**

En utbygging av Breim kraftverk vil ramme folks muligheter til å nyte og bruke naturen. Elvens utseende og bruksområder vil i så fall reduseres kraftig. Pga redusert uttynning er det all grunn til å tro at alternativ A og B vil utrydde fisken i elven. Alternativ C vil på varig basis eliminere muligheten for å tilrettelegge for fisk høyere opp i Storelva. Samspillet mellom fjordlandskap og kulturpåvirkede dalmunnings, med variasjon fra høye tinder til vide fjorder, og særpreget jordbrukslandskap, i relativt uberørt natur gir kvaliteter som er sjeldne både i regionen og landet som helhet idag. Konsekvensutredningen fra Breim kraftverk som beskriver inngrepene på alternativene det er søkt om som "liten negativ konsekvens" må anses for å være et bestillingsverk og ingenting annet.

Disse tapene av naturverdier er langt større enn de kommersielle inntektene fra strømproduksjon. Vi har lite uberørt natur igjen i landet, inklusive uberørte vassdrag. **Det gjør det desto viktigere å ivareta det gjenværende.** Breimvassdraget er allerede preget av en rekke vannkraftprosjekter, og det er ingen INON igjen i plan-/influensområdet. NMF mener at grensen for utbygging i dette området nå må være nådd, da en ny utbygging vil resultere i et uerstattelig tap av gjenværende kulturlandskap og dyreliv. Samlet sett vil de resulterende skadevirkningene av å etablere et vannkraftverk av slike proporsjoner utveie de foreslåtte fordeler dette vil ha for lokalsamfunnet. **Derfor krever Norges Miljøvernforbund avslag på konsesjonssøknaden fra Breim kraftverk.** Pga at dette skader fellesskapets interesser som helhet er det også totalt uakseptabelt å tillate ekspropriasjon av eiendom i dette tilfellet. **NMF anser fremdeles gjennoppbygging av elvekraftverket ved Flølofossen som eneste akseptable alternativ for kraftutbygging i Breimsvassdraget.**

Miljøvennlig hilsen



Kurt W. Oddekalv
Leder

Øystein Bønes
Saksbehandler